

การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และลักษณะของเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ฝ่ายทะเบียนประวัติและบำเหน็จความชอบ
กองการเจ้าหน้าที่ กรมทางหลวง

e-book

คำนำ

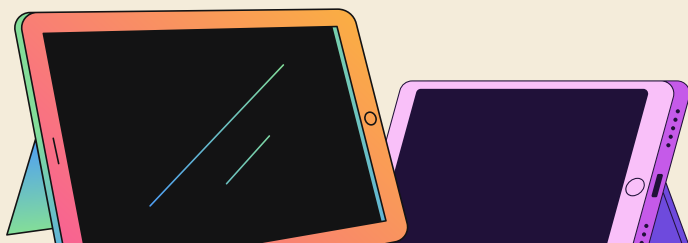

เนื่องด้วยกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้บัญญัติให้ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต้องส่งคืนชั้นรองเมื่อได้รับพระราชทานชั้นสูงขึ้น หรือผู้รับมรดกของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่วายชนม์มีหน้าที่ต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือกรณีที่ทรงเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน แล้วแต่กรณี หรือกรณีไม่ได้นำไปใช้ประดับในโอกาสงานพระราชพิธีหรือรัฐพิธีก็สามารถส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้ หากไม่สามารถนำส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้ จะต้องชดใช้แทนราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่กำหนด

กองการเจ้าหน้าที่ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของกรมทางหลวง จึงดำเนินการตามกฎหมายโดยการแจ้งเวียนหน่วยงานภายในสังกัดให้มีการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนว่าเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ไม่ต้องส่งคืน รวมทั้งไม่ทราบลักษณะเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในชั้นที่ได้รับพระราชทาน ประกอบกับกรมทางหลวงเป็นราชการบริหารส่วนกลางที่มีหน่วยงานตั้งอยู่ในทุกจังหวัด จึงมีข้อจำกัดในเรื่องของการสื่อสารชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับความแตกต่างของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในแต่ละชั้น และไม่เห็นภาพเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประกอบการชี้แจง

ด้วยเหตุนี้ ฝ่ายทะเบียนประวัติและบำเหน็จความชอบ กองการเจ้าหน้าที่ จึงจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นเครื่องมือสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลภาพและรายละเอียดลักษณะของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เพื่อให้ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถศึกษา ทำความเข้าใจ และนำไปใช้ประกอบการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ตามที่กฎหมายกำหนด

ฝ่ายทะเบียนประวัติและบำเหน็จความชอบ
กองการเจ้าหน้าที่ กรมทางหลวง
มีนาคม 2569

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
เครื่องราชอิสริยาภรณ์	1
หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์	2 - 4
ลักษณะเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก	5
- ชั้นสูงสุด มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก	6
- ชั้นที่ 1 ประถมาภรณ์ช้างเผือก	7
- ชั้นที่ 2 ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก	8
- ชั้นที่ 3 ตริตาภรณ์ช้างเผือก	9
- ชั้นที่ 4 จัตวตาภรณ์ช้างเผือก	10
- ชั้นที่ 5 เบญจมาภรณ์ช้างเผือก	11
- ชั้นที่ 6 เหรียญทองช้างเผือก	12
- ชั้นที่ 7 เหรียญเงินช้างเผือก	13
- เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก พร้อมกล่องจัดเก็บ	14 - 17
ลักษณะลักษณะเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย	18
- ชั้นสูงสุด มหาวชิรมงกุฎ	19
- ชั้นที่ 1 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย	20
- ชั้นที่ 2 ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย	21
- ชั้นที่ 3 ตริตาภรณ์มงกุฎไทย	22
- ชั้นที่ 4 จัตวตาภรณ์มงกุฎไทย	23
- ชั้นที่ 5 เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย	24
- ชั้นที่ 6 เหรียญทองมงกุฎไทย	25
- ชั้นที่ 7 เหรียญเงินมงกุฎไทย	26
- เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พร้อมกล่องจัดเก็บ	27 - 30
อ้างอิง	31

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์
อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก พุทธศักราช 2484

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ หมายถึง

พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์
อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พุทธศักราช 2484

1. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก
ตามพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก พุทธศักราช 2484
2. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย
ตามพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พุทธศักราช 2484

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก
แบ่งเป็น 8 ชั้น ดังนี้

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย
แบ่งเป็น 8 ชั้น ดังนี้

ชั้น	เครื่องราชอิสริยาภรณ์	อักษรย่อ
ชั้นสูงสุด	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก	ม.ป.ช.
ชั้นที่ 1	ประถมาภรณ์ช้างเผือก	ป.ช.
ชั้นที่ 2	ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก	ท.ช.
ชั้นที่ 3	ตริตาภรณ์ช้างเผือก	ต.ช.
ชั้นที่ 4	จตุรตาภรณ์ช้างเผือก	จ.ช.
ชั้นที่ 5	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก	บ.ช.
ชั้นที่ 6	เหรียญทองช้างเผือก	ร.ท.ช.
ชั้นที่ 7	เหรียญเงินช้างเผือก	ร.ง.ช.

ชั้น	เครื่องราชอิสริยาภรณ์	อักษรย่อ
ชั้นสูงสุด	มหาวชิรมงกุฎ	ม.ว.ม.
ชั้นที่ 1	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย	ป.ม.
ชั้นที่ 2	ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย	ท.ม.
ชั้นที่ 3	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย	ต.ม.
ชั้นที่ 4	จตุรตาภรณ์มงกุฎไทย	จ.ม.
ชั้นที่ 5	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย	บ.ม.
ชั้นที่ 6	เหรียญทองมงกุฎไทย	ร.ท.ม.
ชั้นที่ 7	เหรียญเงินมงกุฎไทย	ร.ง.ม.

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ก่อนนำส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ควรทราบหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังนี้

การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มี 3 กรณี ที่ต้องส่งคืนตามกฎหมาย

1. เมื่อได้รับพระราชทานอิสริยาภรณ์ชั้นสูงขึ้นไปในตระกูลใด
ต้องส่งคืนชั้นรองในตระกูลนั้น ดังนี้

- ได้รับพระราชทาน ชั้น ม.ป.ช. ต้องส่งคืน ตั้งแต่ชั้น ป.ช. ลงมา
- ได้รับพระราชทาน ชั้น ม.ว.ม. ต้องส่งคืน ตั้งแต่ชั้น ป.ม. ลงมา
- ได้รับพระราชทาน ชั้น ป.ช. ต้องส่งคืน ตั้งแต่ชั้น ท.ช. ลงมา
- ได้รับพระราชทาน ชั้น ป.ม. ต้องส่งคืน ตั้งแต่ชั้น ท.ม. ลงมา
- ได้รับพระราชทาน ชั้น ท.ช. ต้องส่งคืน ตั้งแต่ชั้น ต.ช. ลงมา
- ได้รับพระราชทาน ชั้น ท.ม. ต้องส่งคืน ตั้งแต่ชั้น ต.ม. ลงมา
- ได้รับพระราชทาน ชั้น ต.ช. ต้องส่งคืน ตั้งแต่ชั้น จ.ช. ลงมา
- ได้รับพระราชทาน ชั้น ต.ม. ต้องส่งคืน ตั้งแต่ชั้น จ.ม. ลงมา
- ได้รับพระราชทาน ชั้น จ.ช. ต้องส่งคืน ตั้งแต่ชั้น บ.ช. ลงมา
- ได้รับพระราชทาน ชั้น จ.ม. ต้องส่งคืน ตั้งแต่ชั้น บ.ม. ลงมา

(หากไม่ได้รับพระราชทาน หรือ ไม่ได้รับการจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ไม่ต้องนำส่งคืน)

2. เมื่อถึงแก่กรรมต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทุกชั้น

เว้นแต่ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่กฎหมายบัญญัติให้ไม่ต้องส่งคืนเมื่อถึงแก่กรรม เช่น

- เครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลดิเรกคุณาภรณ์
(เฉพาะชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน)
- เหรียญพิทักษ์เสรีชน (ส.ช.)
- เหรียญจักรพรรดิมาลา (ร.จ.พ.) ฯลฯ

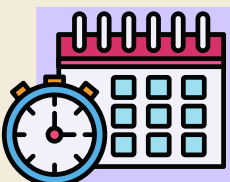

ไม่ต้องส่งคืนเมื่อถึงแก่กรรม

3. เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียกคืน จะต้องส่งคืนทั้งหมด
ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

(เช่น กรณีมีคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง โดยคำสั่งอันถึงที่สุด)

กรณีไม่ได้นำไปใช้ประดับในโอกาสงานพระราชพิธีหรือรัฐพิธี
(เกษียณอายุราชการ หรือ ลาออกจากราชการ) สามารถนำส่งคืนได้

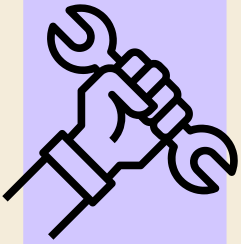
หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ก่อนนำส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ควรทราบหลักเกณฑ์และเงื่อนไข (ต่อ) ดังนี้

หากไม่สามารถส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่กฎหมายบัญญัติได้ เช่น สูญหาย ถูกโจรกรรม ไฟไหม้ **จะต้องชดใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์** (ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2533 ให้ปรับราคาชดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามกฎหมายใหม่ ทุก 3 ปี)

กรณีเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่จะส่งคืนชำรุด มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

กรณี	ลักษณะเครื่องราชอิสริยาภรณ์	การส่งคืน
ชำรุดเล็กน้อย	- สีลงยาแตก - สลักยึดหลุดแต่ ส่วนประกอบทุกชิ้นส่วนอยู่ครบ	ส่งคืนได้
ชำรุดใน สาระสำคัญ*	ถูกไฟไหม้จนเสียรูปลักษณะ	ส่งคืนไม่ได้
ส่วนประกอบ บางส่วน สูญหาย**	ผู้ส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ติดต่อ กองการเจ้าหน้าที่ เพื่อแจ้งดำเนินการ ส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ก่อนส่งให้หน่วยงานผู้สร้างเครื่องราช อิสริยาภรณ์ซ่อมให้มีสภาพสมบูรณ์ โดยต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการ ซ่อมเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าว (ห้ามนำไปซ่อมเองโดยเด็ดขาด)	ต้องซ่อม ให้สมบูรณ์ ก่อนส่งคืน

หมายเหตุ * กรณีชำรุดในสาระสำคัญ ให้ชดใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

** กรณีส่วนประกอบบางส่วนสูญหาย ต้องส่งซ่อมให้สมบูรณ์ก่อนส่งคืน หรือ
ชดใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

แนวทางปฏิบัติการส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ดำเนินการตรวจสอบประวัติการได้รับพระราชทาน การได้รับการจ่าย และการนำส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ได้ที่

- หน่วยงานต้นสังกัด
- ฝ่ายทะเบียนประวัติและบำเหน็จความชอบ กองการเจ้าหน้าที่ กรมทางหลวง โทร. 0 2206 3789 ต่อ 25144, 25138

[หากไม่ได้รับพระราชทาน หรือ ไม่ได้รับการจ่ายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ไม่ต้องนำส่งคืน]

สถานที่นำส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

- หน่วยงานต้นสังกัด
ทั้งนี้ เมื่อหน่วยงานต้นสังกัดได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืนจากผู้ใด ขอให้เขียนป้ายชื่อติดไว้ที่เครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น และรวบรวมส่งให้กองการเจ้าหน้าที่ต่อไป **[ไม่รับคืนทางไปรษณีย์]**
- ฝ่ายทะเบียนประวัติและบำเหน็จความชอบ กองการเจ้าหน้าที่ กรมทางหลวง ซึ่งจะรวบรวมส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) ต่อไป

แนวทางปฏิบัติของฝ่ายทะเบียนประวัติและบำเหน็จความชอบ กองการเจ้าหน้าที่ กรมทางหลวง

- เมื่อได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์คืน หรือเงินชดใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์แล้ว จะดำเนินการเขียนป้ายชื่อติดไว้ และออกหลักฐานการส่งคืนให้แก่ผู้ส่งคืนเก็บไว้เป็นหลักฐาน
- บันทึกข้อมูลการส่งคืนในโปรแกรมระบบสารสนเทศทรัพยากรบุคคล ระดับกรม (DPIS) และสมุดคุมทะเบียนประวัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- ส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือเงินชดใช้ราคาแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) เพื่อบันทึกในฐานข้อมูลทะเบียนฐานันดรต่อไป

ลักษณะของเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก

แบ่งเป็น 8 ชั้น โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้

ชั้น		เครื่องราชอิสริยาภรณ์	อักษรย่อ
ชั้นสายสะพาย	ชั้นสูงสุด	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก	ม.ป.ช.
ชั้นสายสะพาย	ชั้นที่ 1	ประถมาภรณ์ช้างเผือก	ป.ช.
ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย	ชั้นที่ 2	ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก	ท.ช.
ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย	ชั้นที่ 3	ตริตาภรณ์ช้างเผือก	ต.ช.
ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย	ชั้นที่ 4	จตุรธาภรณ์ช้างเผือก	จ.ช.
ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย	ชั้นที่ 5	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก	บ.ช.
ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย	ชั้นที่ 6	เหรียญทองช้างเผือก	ร.ท.ช.
ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย	ชั้นที่ 7	เหรียญเงินช้างเผือก	ร.ง.ช.

ชั้นสูงสุด มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)

แพรแถบ

ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร
สีแดงริมเขียวมีริ้วเหลืองริ้วน้ำเงิน
ขนาดเล็กควบคั่นทั้งสองข้าง

ดารา

ดาราด้านหน้า

มีลักษณะเหมือนดวงตราด้านหน้า
แต่ย่อมากกว่า ซ้อนอยู่บนรัศมีเงิน
จําหลักเป็นเพชรทรงสี่แฉก
รัศมีทองสี่แฉก ด้านหลังเป็นทอง

ดวงตรา

ดวงตราด้านหน้า เป็นรูปช้างไธราพต
ลงยาสีขาวอยู่บนพื้นทองในดอกบัวบาน
กลีบลงยาสีชมพูสลับแดง
เกสรเงินรอบนอกมีกระจังทองลงยาสีเขียวสี่ทิศ
มีรัศมีเปลวเงินตามระหว่าง
เบื้องบนมีอุณาโลมเงิน
และพระมหามงกุฎทองมีรัศมี
ห้อยกับแพรแถบ

ดวงตราด้านหลัง ต่างจากด้านหน้า
โดยเปลี่ยนรูปช้างเป็นอักษร
พระปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร. ลงยาสีแดง

ชั้นที่ 1

ประติมากรรมช้างเผือก (ป.ช.)

แพรแถบ

ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร
สีแดงริมเขียว มีริ้วเหลือง
ริ้วน้ำเงิน ขนาดใหญ่
ควบคั่นทั้งสองข้าง

ดารา

ดาราด้านหน้า มีลักษณะเหมือน
ดวงตราด้านหน้า แต่กระจ่างยาวกว่า
ด้านหลังเป็นทอง

ดวงตรา

ดวงตราด้านหน้า เป็นรูปช้างเผือกทรงเครื่อง
ยืนแท่นอยู่บนพื้นทองในดอกบัวบาน
กลีบลงยาสีแดงสลับเขียว เกสรเงิน
รอบนอกมีกระจ่างเงินแปดทิศ
มีกระจ่างแทรกตามระหว่าง
เบื้องบนมีพระมหามงกุฎทองมีรัศมี
ห้อยกับแพรแถบ

ดวงตราด้านหลัง ต่างจากด้านหน้า
โดยเปลี่ยนรูปช้างเผือกเป็น
อักษรพระปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร. ลงยาสีแดง

ชั้นที่ 2 **ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)**

แพรแถบ

ขนาดกว้าง 4 เซนติเมตร

ดารา

ดาราด้านหน้า มีลักษณะเหมือน
 ดวงตราด้านหน้า แต่กระจ่างยาวกว่า
ด้านหลังเป็นทอง

ดวงตรา

ดวงตราด้านหน้า เป็นรูปช้างเผือกทรงเครื่อง
 ยืนแท่นอยู่บนพื้นทองในดอกบัวบาน
 กลีบลงยาสีแดงสลับเขียว เกสรเงิน
 รอบนอกมีกระจ่างเงินแปดทิศ
 มีกระจ่างแทรกตามระหว่าง
 เบื้องบนมีพระมหามงกุฎทองแต่ไม่มีรัศมี
 ห้อยกับแพรแถบ

(ดวงตรา ท.ช. จะเหมือน ป.ช. แต่ย่อมากกว่า)

ดวงตราด้านหลัง ต่างจากด้านหน้า
 โดยเปลี่ยนรูปช้างเผือกเป็น
 อักษรพระปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร. ลงยาสีแดง
 เป็นทองเกลี้ยง

สำหรับพระราชทานสตรี

ดวงตรา และดารา มีขนาดย่อมากกว่าของบุรุษ
 และดวงตราใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ

ชั้นที่ 3

ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)

แพรแถบ

ขนาดกว้าง 4 เซนติเมตร

ดวงตราด้านหน้า เป็นรูปช้างเผือกทรงเครื่อง
ยืนแท่นอยู่บนพื้นทองในดอกบัวบาน
กลีบลงยาสีแดงสลักเขียว เกสรเงิน
รอบนอกมีกระจิงเงินแปดทิศ
มีกระจิงแทรกตามระหว่าง
เบ้องบนมีพระมหามงกุฎทองแต่ไม่มีรัศมี
ห้อยกับแพรแถบ

[ดวงตรา ต.ช. จะเหมือน ท.ช.]

ดวงตราด้านหลัง ต่างจากด้านหน้า
โดยเปลี่ยนรูปช้างเผือกเป็น
อักษรพระปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร. ลงยาสีแดง
เป็นทองเกลี้ยง

สำหรับพระราชทานสตรี
ดวงตรา มีขนาดย่อมกว่าของบุรุษ
และใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ

**ชั้นที่ 4
 จัตุรตาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)**

แพรแกบ

ขนาดกว้าง 3 เซนติเมตร

ดอกไม้จิ๋ว

ติดบนแพรแถบ

ดวงตราด้านหน้า เป็นรูปช้างเผือกทรงเครื่อง
ยืนแท่นอยู่บนพื้นทองในดอกบัวบาน
กลีบลงยาสีแดงสลักเขียนเกสรเงิน
รอบนอกมีกระจังเงินแปดทิศ
มีกระจังแทรกตามระหว่าง
เบื้องบนมีพระมหามงกุฎทองแต่ไม่มีรัศมี
ห้อยกับแพรแถบ

(ดวงตรา จ.ช. จะเหมือน ต.ช. แต่ย่อมากกว่า)

ดวงตราด้านหลัง ต่างจากด้านหน้า
โดยเปลี่ยนรูปช้างเผือกเป็น
อักษรพระปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร. ลงยาสีแดง
เป็นทองเกลี้ยง

สำหรับพระราชทาน**สตรี**
ดวงตรา ใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ

ขั้นที่ 5 **เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)**

แพรแถบ

ขนาดกว้าง 3 เซนติเมตร
(ไม่มีดอกไม้จีบ)

กองการเจ้าหน้าที่ กรมทางหลวง

ด้านหลังของดวงตรา

กองการเจ้าหน้าที่ กรมทางหลวง

กองการเจ้าหน้าที่ กรมทางหลวง

ดวงตรา

ดวงตราด้านหน้า เป็นรูปช้างเผือกทรงเครื่อง
 ยืนแท่นอยู่บนพื้นทองในดอกบัวบาน
 กลีบลงยาสีแดงสลับเขียวเกสรเงิน
 รอบนอกมีกระจิงเงินแปดทิศ
 มีกระจิงแทรกตามระหว่าง
 เบื้องบนมีพระมหามงกุฎทองแต่ไม่มีรัศมี
 ห้อยกับแพรแถบ
 (ดวงตรา บ.ช. จะเหมือน จ.ช.)

ดวงตราด้านหลัง ต่างจากด้านหน้า
 โดยเปลี่ยนรูปช้างเผือกเป็น
 อักษรพระปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร. ลงยาสีแดง
 เป็นทองเกลี้ยง

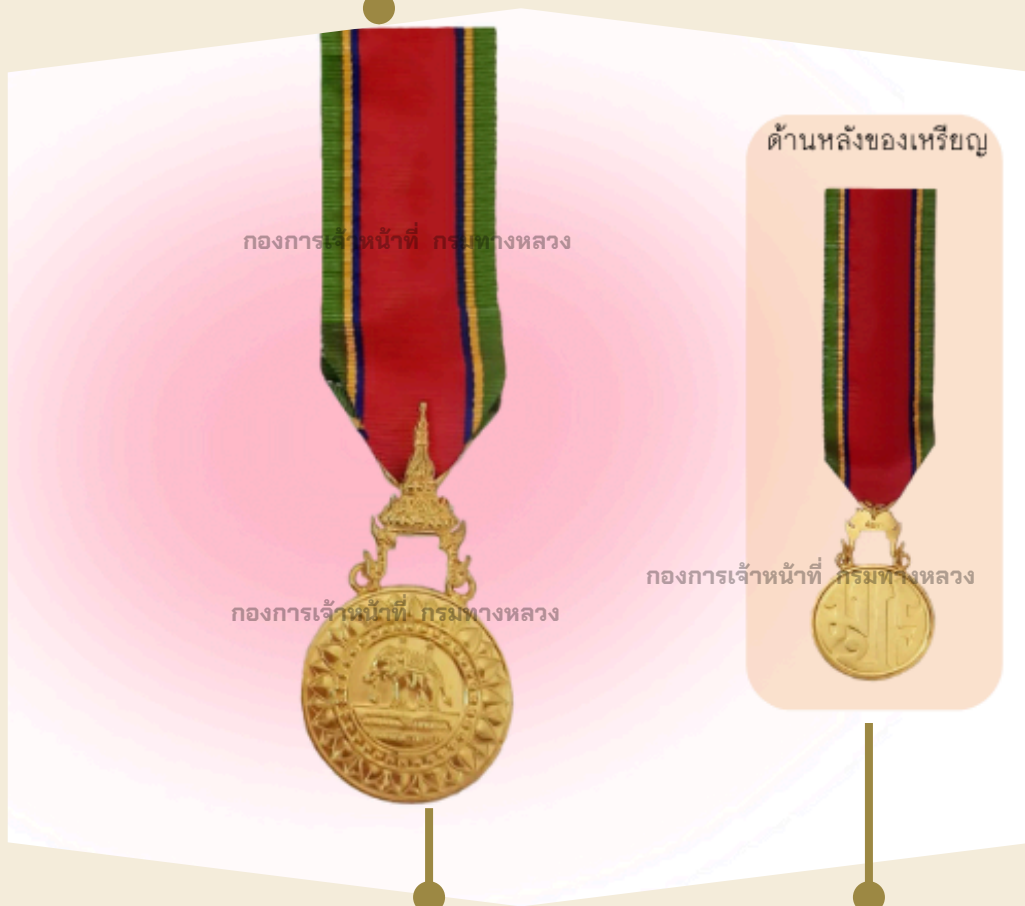

สำหรับพระราชทาน**สตรี**
ดวงตรา ใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ

ชั้นที่ 6 เหรียญทองช้างเผือก (ร.ท.ช.)

แพรแถบ

ขนาดกว้าง 3 เซนติเมตร

เหรียญเงินกลมกะไหล่ทอง

เหรียญเงินกลมกะไหล่ทองด้านหน้า
เป็นรูปช้างเผือกอยู่ในดอกบัวบาน
เบื้องบนมีพระมหามงกุฎ ห้อยกับแพรแถบ

เหรียญเงินกลมกะไหล่ทองด้านหลัง
เป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร.

สำหรับพระราชทานสตรี
เหรียญเงินกลมกะไหล่ทอง ใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ

ชั้นที่ 7 **เหรียญเงินช้างเผือก (ร.ง.ช.)**

แพรแถบ

ขนาดกว้าง 3 เซนติเมตร

เหรียญเงินกลม

เหรียญเงินกลมด้านหน้า

เป็นรูปช้างเผือกอยู่ในดอกบัวบาน
เบื้องบนมีพระมหามงกุฎ ห้อยกับแพรแถบ

เหรียญเงินกลมด้านหลัง

เป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร.

สำหรับพระราชทาน**สตรี**

เหรียญเงินกลม ใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก พร้อมกล่องจัดเก็บ

ชั้นมหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)

ชั้นมหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)
บรูช

ชั้นมหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.)
สตรี

ชั้นประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)

ชั้นประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)
บรูช

ชั้นประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)
สตรี

ชั้นทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)

ชั้นทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)
บุรุษ

ชั้นทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)
สตรี

ชั้นตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)

ชั้นตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)
บุรุษ

ชั้นตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.)
สตรี

ชั้นจัตุรตถาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)

ชั้นจัตุรตถาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)
บุรุษ

ชั้นจัตุรตถาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)
สตรี

ชั้นเบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)

ชั้นเบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)
บุรุษ

ชั้นเบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)
สตรี

ชั้นเหรียญทองข้างเผือก (ร.ท.ช.)

ชั้นเหรียญทองข้างเผือก (ร.ท.ช.)
 บุรุษ

ชั้นเหรียญทองข้างเผือก (ร.ท.ช.)
 สตรี

ชั้นเหรียญเงินข้างเผือก (ร.ง.ช.)

ชั้นเหรียญเงินข้างเผือก (ร.ง.ช.)
 บุรุษ

ชั้นเหรียญเงินข้างเผือก (ร.ง.ช.)
 สตรี

ลักษณะของเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย

แบ่งเป็น 8 ชั้น โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้

ชั้น		เครื่องราชอิสริยาภรณ์	อักษรย่อ
ชั้นสายสะพาย	ชั้นสูงสุด	มหาวชิรมงกุฎ	ม.ว.ม.
ชั้นสายสะพาย	ชั้นที่ 1	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย	ป.ม.
ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย	ชั้นที่ 2	ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย	ท.ม.
ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย	ชั้นที่ 3	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย	ต.ม.
ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย	ชั้นที่ 4	จตุรธาภรณ์มงกุฎไทย	จ.ม.
ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย	ชั้นที่ 5	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย	บ.ม.
ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย	ชั้นที่ 6	เหรียญทองมงกุฎไทย	ร.ท.ม.
ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย	ชั้นที่ 7	เหรียญเงินมงกุฎไทย	ร.ง.ม.

ชั้นสูงสุด มหาวชิรมงกุฏ (ม.ว.ม.)

แพรแถบ

ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร
สีครามแกมมีริ้วแดงริ้วขาว
อยู่ริมทั้งสองข้าง

ดารา

ดาราด้านหน้า เป็นเป็นรัศมีเงิน 4 ทิศ
มีรัศมีสายฟ้าทองแทรกสลับตามระหว่าง
ดาราตรงกลาง มีลักษณะเหมือนดวงตรา
แต่อักษรพระปรมาภิไธยย่อ ร.ร. กับเลข 6
จะประดับเพชร และไม่มีพระเศวตฉัตร

ดวงตราด้านหน้า เป็นกลีบบัวทอง แวลงยาสีแดงสีกลีบ
มีพระมหาวชิราวุธเงินแทรกสลับตามระหว่าง
ดวงตราตรงกลาง มีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ร.ร. กับเลข 6
เป็นเพชรสร้าง มีเบื้องเงินล้อมรอบ อยู่ภายใต้พระมหามงกุฎทอง
เบื้องบนมีพระเศวตฉัตรรัศมีทอง ห้อยกับแพรแถบ

ชั้นที่ 1

ประติมากรรมมงกุฎไทย (ป.ม.)

แพรแถบ

ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร
สีน้ำเงินริมเขียวมีริ้วเหลือง
ริ้วแดง ขนาดใหญ่
ควบคั่นทั้งสองข้าง

ดารา

ดาราด้านหน้า มีลักษณะเหมือน
ดวงตราด้านหน้า แต่ไม่มีจุลมงกุฎ
ด้านหลังเป็นทอง

ดวงตรา

ดวงตราด้านหน้า เป็นรูปพระมหามงกุฎ
อยู่ในลายหว่านล้อมทอง พื้นลงยาสีน้ำเงิน
และสีแดง มีกระจิงเงินใหญ่สี่ทิศ เล็กสี่ทิศ
มีรัศมีทองสลักตามระหว่าง
เบ้องบนมีจุลมงกุฎ ห้อยกับแพรแถบ

ดวงตราด้านหลัง ต่างจากด้านหน้า
โดยเปลี่ยนรูปพระมหามงกุฎ
เป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ จ.ป.ร.

ชั้นที่ 3

ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)

แพรแถบ

ขนาดกว้าง 4 เซนติเมตร

ดวงตรา

ดวงตราด้านหน้า เป็นรูปพระมหามงกุฎ
อยู่ในลายหว่านล้อมทอง พื้นลงยาสีน้ำเงิน
และสีแดง มีกระจิงเงินใหญ่สี่ทิศ เล็กสี่ทิศ
มีรัศมีทองสลัตามระหว่าง
เบื้องบนมีจุลมงกุฎ ห้อยกับแพรแถบ
(ดวงตรา ต.ม. จะเหมือน ท.ม.)

ดวงตราด้านหลัง ต่างจากด้านหน้า
โดยเปลี่ยนรูปพระมหามงกุฎ
เป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ จ.ป.ร.
เป็นทองเกลี้ยง

สำหรับพระราชทานสตรี
ดวงตรา มีขนาดย่อมกว่าของบุรุษ
และใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ

ชั้นที่ 4 จัตุรตถาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)

แพรแถบ

ขนาดกว้าง 3 เซนติเมตร

ดอกไม้จิบ

ติดบนแพรแถบ

ดวงตราด้านหน้า เป็นรูปพระมหามงกุฎ
 อยู่ในลายหว่านล้อมทอง พื้นลงยาสีน้ำเงิน
 และสีแดง มีกระจิงเงินใหญ่สี่ทิศ เล็กสี่ทิศ
 มีรัศมีทองสลัตามระหว่ง
 เบื้องบนมีจุลมงกุฎ ห้อยกับแพรแถบ
 (ดวงตรา จ.ม. จะเหมือน ต.ม. แต่ย่อมากกว่า)

ดวงตราด้านหลัง ต่างจากด้านหน้า
 โดยเปลี่ยนรูปพระมหามงกุฎ
 เป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ จ.ป.ร.
 เป็นทองเกลี้ยง

สำหรับพระราชทานสตรี
ดวงตรา ใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ

ชั้นที่ 5

เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)

แพรแถบ

ขนาดกว้าง 3 เซนติเมตร

ดวงตราด้านหน้า เป็นรูปพระมหามงกุฎ
อยู่ในลายหว่านล้อมทอง พื้นลงยาสีน้ำเงิน
และสีแดง มีกระจั่งเงินใหญ่สี่ทิศ เล็กสี่ทิศ
มีรัศมีทองสลัตามระหว่ง
เบื้องบนมีจุลมงกุฎ ห้อยกับแพรแถบ
(ดวงตรา บ.ม. จะเหมือน จ.ม.)

ดวงตราด้านหลัง ต่างจากด้านหน้า
โดยเปลี่ยนรูปพระมหามงกุฎ
เป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ จ.ป.ร.
เป็นทองเกลี้ยง

สำหรับพระราชทานสตรี
ดวงตรา ใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ

ชั้นที่ 6 เหรียญทองมงกุฎไทย (ร.ท.ม.)

แพรแถบ

ขนาดกว้าง 3 เซนติเมตร

เหรียญเงินกลมกะไหล่ทอง

เหรียญเงินกลมกะไหล่ทองด้านหน้า
เป็นรูปพระมหามงกุฎอยู่ในลายหว่านล้อม
เบื้องบนมีจุลมงกุฎ ห้อยกับแพรแถบ

เหรียญเงินกลมกะไหล่ทองด้านหลัง
เป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ จ.ป.ร.

สำหรับพระราชทานสตรี
เหรียญเงินกลมกะไหล่ทอง ใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ

ชั้นที่ 7

เหรียญเงินมงกุฎไทย (ร.ง.ม.)

แพรแถบ

ขนาดกว้าง 3 เซนติเมตร

เหรียญเงินกลมด้านหน้า

เป็นรูปพระมหามงกุฎอยู่ในสายหว่านล้อม
เบื้องบนมีจุลมงกุฎ ห้อยกับแพรแถบ

เหรียญเงินกลมด้านหลัง

เป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ จ.ป.ร.

สำหรับพระราชทานสตรี
เหรียญเงินกลม ใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พร้อมกล่องจัดเก็บ

ชั้นมหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)

ชั้นมหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)
บุรุษ

ชั้นมหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.)
สตรี

ชั้นประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)

ชั้นประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)
บุรุษ

ชั้นประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)
สตรี

ชั้นทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)

ชั้นทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)
บุรุษ

ชั้นทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)
สตรี

ชั้นตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)

ชั้นตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)
บุรุษ

ชั้นตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)
สตรี

ชั้นจัตุราภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)

ชั้นจัตุราภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)
 บุรุษ

ชั้นจัตุราภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)
 สตรี

ชั้นเบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)

ชั้นเบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)
 บุรุษ

ชั้นเบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)
 สตรี

ชั้นเหรียญทองมงกุฎไทย (ร.ท.ม.)

กองการเจ้าหน้าที่ กรมทางหลวง

ชั้นเหรียญทองมงกุฎไทย (ร.ท.ม.)
บุรุษ

กองการเจ้าหน้าที่ กรมทางหลวง

ชั้นเหรียญทองมงกุฎไทย (ร.ท.ม.)
สตรี

ชั้นเหรียญเงินมงกุฎไทย (ร.ง.ม.)

กองการเจ้าหน้าที่ กรมทางหลวง

ชั้นเหรียญเงินมงกุฎไทย (ร.ง.ม.)
บุรุษ

กองการเจ้าหน้าที่ กรมทางหลวง

ชั้นเหรียญเงินมงกุฎไทย (ร.ง.ม.)
สตรี

อ้างอิง

พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก พุทธศักราช 2484.
[2584, 12 พฤศจิกายน]. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 58 ก หน้า 1566 - 1573.
<https://www.ratchakitcha.soc.go.th>

พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พุทธศักราช 2484.
[2584, 12 พฤศจิกายน]. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 58 ก หน้า 1574 - 1581.
<https://www.ratchakitcha.soc.go.th>

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี [ม.ป.ป.] , การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์.
https://decor.soc.go.th/?page_id=603

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. [2554]. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.
<https://dictionary.orst.go.th/>

ฝ่ายทะเบียนประวัติและบำเหน็จความชอบ
กองการเจ้าหน้าที่ กรมทางหลวง
โทรศัพท์ 0 2206 3789 ต่อ 25144

